DERS KUTUSU
DERSKUTUSU.COM

ÇALIŞMA KÂĞIDI
9. Sınıf · Tarih · 2. Hafta

Ad Soyad: _____
Sınıf / No: _____
Tarih: _____

Tarih Öğrenmenin Faydaları (Kaynaklar, Hafıza Mekânları ve Kültürel Miras)

TAR.9.1.1. Tarih öğrenmenin bireye ve topluma faydalarını yorumlayabilme

HATIRLAYALIM

- Tarih öğrenmek bireye eleştirel düşünme, tarihsel empati ve millî kimlik bilinci kazandırır.
- Hafıza mekânları ve abideler (Çanakkale Şehitliği, Anıtkabir) geçmiş ile gelecek arasında kültürel köprü kurar.
- Tarihsel araştırmada birinci elden kaynaklar ve tarafsız bilimsel tenkit yöntemi temel esastır.

1 EŞLEŞTİRME

Tarih biliminin temel kavramlarını açıklamalarıyla eşleştiriniz.

Kaynak (Belge)	Tenkit (Eleştiri)	Tasnif	Kronoloji
Geçmişten kalan iz	Güvenilirlik sınama	Konu/zaman sınıflama	Zaman dizini bilimi

☐ 1. Birinci Elden Kaynak
☐ 2. Hafıza Mekânı
☐ 3. Kültürel Miras
☐ 4. Tarihsel Empati

a) Milletin ortak geçmişini yaşatan Çanakkale Şehitliği gibi alanlar
b) Olayın geçtiği dönemde yazılmış kitabe, ferman veya madeni para
c) Geçmişteki olayları o dönemin şartlarını gözeterek anlama
d) Geçmişten günümüze aktarılan maddi ve manevi değerler bütünü

2 KISA CEVAP

Tarihî olayları incelerken bugünün değer yargıları yerine o dönemin koşullarını dikkate almaya ne ad verilir?

TARİHSEL EMPATİ VE DÖNEMSELLİK İLKESİ
ylar bugünün ahlak ve anlayışıyla değil, dönemin koşullarıyla değerlendiri
Tarihsel yanılgı (anakronizm) nesnel araştırmayı engeller.

3 AÇIK UÇLU · DÜŞÜN

Tarihini bilmeyen bir milletin karşılaşabileceği en büyük tehlikeyi kısaca yazınız.

4 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görseldeki tarihî anıt panosuna göre hafıza mekânlarının toplumsal hayata en büyük katkısı aşağıdakilerden hangisidir?

TARİHÎ HAFIZA MEKÂNI · ÇANAKKALE ŞEHİTLER ABİDESİ
Ortak Aidiyet Duygusu ve Millî Bilincin Canlı Tutulması
Hafıza mekânları geçmiş ile gelecek arasında köprü kurar.

(A) Ortak hafızayı canlı tutarak millî birlik ve aidiyet bilincini güçlendirmek
(B) Yalnızca yabancı turistlerden yüksek turizm geliri elde etmek
(C) Eski dönem savaşlarını günümüzde yeniden başlatmayı teşvik etmek
(D) Tarihsel belgelerin incelenmesini tamamen gereksiz kılmak

5 DOĞRU MU, YANLIŞ MI?

Tarih bilinci ve kültürel mirasla ilgili ifadelerden doğru olanlara D, yanlış olanlara Y yazınız.

Yer & Zaman	Neden & Sonuç	Belgeye Dayanma	Objektiflik
Somut bağlam	Nedensellik bağı	Kanıtsız tarih olmaz	Tarafsız bakış açısı

	D	Y
Atatürk tarih araştırmalarında belgelere ve bilimsel tarafsızlığa önem vermiştir.	☐	☐
Tarih öğrenmek bireyin eleştirel ve çok yönlü düşünmesini engeller.	☐	☐
Tarihî yapıları korumak her vatandaş için millî ve evrensel bir görevdir.	☐	☐
Tarihte yaşanmış olaylar günümüz kanunlarıyla yeniden yargılanabilir.	☐	☐

6 KISA CEVAP

Tarihî eserlerin korunması bir toplum için neden millî ve kültürel bir sorumluluktur?

7 TABLOYU TAMAMLA

Tarihî kaynak türleri ve örnek eserler tablosundaki boşlukları doldurunuz.

Kaynak Türü	Temel Özelliği	Örnek Tarihsel Belge / Eser
Birinci Elden Kaynak	Olayın yaşandığı dönemden kalma	
İkinci Elden Kaynak		Tarih araştırma kitapları ve makaleler
	Kuşaktan kuşağa anlatılan anlatılar	Destanlar, efsaneler ve halk hikâyeleri
Maddi / Kalıntı	Geçmişten kalan arkeolojik buluntular	

8 EŞLEŞTİRME

Tarihe yardımcı bilim dallarını inceleme konularıyla eşleştiriniz.

Arkeoloji	Paleografya	Nümizmatik	Filoloji
Kazı bilimi	Eski yazı bilimi	Eski madeni paralar	Dil ve metin bilimi

- ☐ 1. Arkeoloji
- ☐ 2. Kronoloji
- ☐ 3. Paleografya
- ☐ 4. Filoloji

a) Dillerin tarihsel gelişimini ve akrabalıklarını inceleme

b) Eski yazı türlerini ve alfabeleri çözme

c) Tarihî olayların zamanını ve takvim sırasını belirleme

d) Toprak veya su altındaki tarihî kalıntıları kazıyla çıkarma

9 DOĞRU MU, YANLIŞ MI?

Tarih yazıcılığı ve hafıza mekânlarıyla ilgili yargılardan doğru olanlara D, yanlış olanlara Y yazınız.

	D	Y
Tarihî araştırmalarda olaylar gerçekleştiği yer ve zamanla birlikte ele alınır.	☐	☐
Tarihçi olayları değerlendirirken kendi kişisel inanç ve önyargılarını öne çıkarmalıdır.	☐	☐
Anıtlar ve şehitlikler toplumun ortak acı ve zafer hafızasını yaşatır.	☐	☐
Tarihte tek bir kaynak bulunması kesin ve tartışmasız hüküm için yeterlidir.	☐	☐

10 SIRALAMA

Görselde verilen bilimsel tarih araştırması basamaklarını 1'den 4'e kadar sıralayınız.

1. Tarama	2. Tasnif	3. Tahlil	4. Tenkit
Kaynak arama	Sınıflandırma	Çözümleme	Eleştiri (iç-dış)

- ☐ Kaynaklardaki bilgilerin yeterliliğini ve içeriğini inceleme (Tahlil)
- ☐ Belgelerin doğruluğunu ve güvenilirliğini eleştirel süzgeçten geçirme (Tenkit)
- ☐ Elde edilen belgeleri zaman, mekân ve konuya göre gruplandırma (Tasnif)
- ☐ Konuyla ilgili birinci ve ikinci elden kaynakları arayıp bulma (Tarama)

11 ÇOKTAN SEÇMELİ · DÜŞÜN

Görseldeki müze kartında yer alan tarihî sikkeleri (madeni paraları) inceleyen tarihe yardımcı bilim dalı hangisidir?

NÜMİZMATİK · TARİHÎ SİKKE (MADENİ PARA) ANALİZİ

Hükümdar Tuğrası · Basım Yılı ve Yeri · Maden Türü

Ekonomik güç, devlet teşkilatı ve egemenlik sembolü hakkında bilgi verir.

- Ⓐ Nümizmatik (Meskûkât / Para Bilimi)
- Ⓑ Epigrafi (Kitabeler Bilimi)
- Ⓒ Paleografya (Eski Yazı Bilimi)
- Ⓓ Heraldik (Arma Bilimi)

12 ŞİFRELİ KELİME

İpuçlarına karşılık gelen tarih kavramlarını yazınız. Numaralı kutulardan 'MİRAS' kelimesini bulunuz.

ANAHTAR KAVRAM: M - İ - R - A - S

1	2	3	4	5
M	İ	R	A	S

- Tarihî olayların geçtiği coğrafi alan ve çevre
- Geçmişten bugüne ulaşan tarihî kalıntı ve iz
- Tarihî bir olayı aktaran sözlü veya yazılı haber
- Önemli tarihî zafer veya şahsiyet adına dikilen abide
- İnsanın güzellik ve duygu arayışıyla ürettiği estetik eserler

Turuncu kutulardaki harfler yukarıdan aşağıya:

_____